

HUNGARIAN
CENTRAL
STATISTICAL
OFFICE

TERMÉSZETI TŐKE ÉRTÉKELÉSE

NEMZETKÖZI SZTENDERDEK, HAZAI GYAKORLATOK

Bóday Pál, pal.boday@ksh.hu

2021. március 12.

SEEA

The System of Environmental Economic Accounting

Fizikai és monetáris értelemben információkat szolgáltat a természeti erőforrásokról, a környezet és a gazdaság közötti áramlásokról, valamint a környezettel kapcsolatos gazdasági tevékenységről

Integrált környezeti-gazdasági számlák rendszere

- Nemzetközileg elfogadott statisztikai keretrendszer a környezet és a gazdaság közötti kapcsolat mérésére
- A SEEA Központi Keretrendszerét (Central Framework-CF) 2012-ben az ENSZ Statisztikai Bizottsága nemzetközi statisztikai standardként fogadta el. Az első verziót 1993-ban.
- A Központi Keretrendszer kiegészítése az Ökoszisztéma-elszámolási rendszer (Az új átdolgozott ökoszisztéma számlák fizikai elszámolása 2021-től statisztikai standard)
- A SEEA elszámolási rendszere összhangban van a Nemzeti Számlákkal

A SEEA célja, felhasználása

Cél:

- Összekapcsolja a környezeti-gazdasági statisztikákat, összetettebb elemzést tesz lehetővé
- Indikátorokat és leíró statisztikákat biztosít a politikai döntéshozóknak, szakpolitikai elemzésekhez

Milyen információkat nyújt a SEEA:

- Fizikai anyag- és energiaáramlások a gazdaságon belül, valamint a gazdaság és a környezet között (forrás-, felhasználás táblák)
- Természeti erőforrások állománya és készletváltozása a gazdasági tevékenységek és természetes folyamatok során (erőforrásszámlák)
- A környezethez kapcsolódó gazdasági tevékenységek és tranzakciók (funkcionális környezeti-gazdasági számlák)

SEEA EA

Ökoszisztéma számlák

Integrált statisztikai keretrendszer az ökoszisztémákkal kapcsolatos biofizikai adatok rendszerezésére, az ökoszisztéma-szolgáltatások áramlásának mérésére, az ökoszisztéma-vagyon változásának nyomon követésére, az információk gazdasági és egyéb emberi tevékenységekkel való összekapcsolására.

Számlatípusok

Fő (core) számlák

- kiterjedésszámla
- állapotszámla
- szolgáltatás-számlák
- monetáris ökoszisztéma-vagyon/állomány

Tematikus számlák (biodiverzitás, klímaváltozás...)

Integrált számlák (gazdaság-környezet)

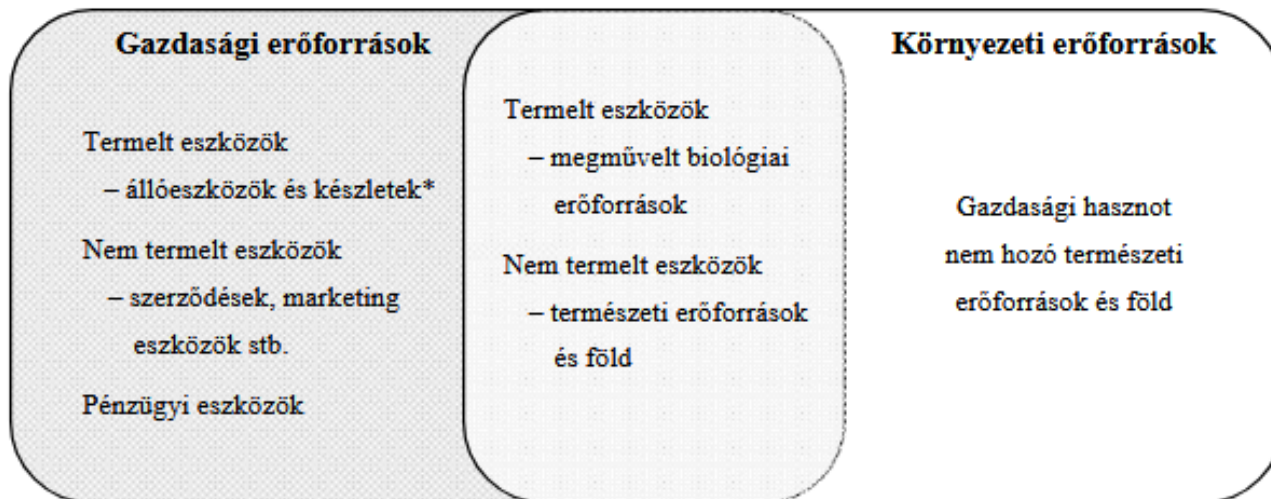
Ökoszisztéma-szolgáltatások

az ökoszisztémák hozzájárulása a társadalmi-gazdasági jólléthez

Kategóriái

- ellátó (élelmiszer, víz, fa...)
- szabályozó és fenntartó (éghajlat, csapadák, árvíz..)
- kulturális (turizmus...)

Gazdasági és környezeti erőforrások

SEEA CF

- erőforrás szemlélet -

Egyedi természeti erőforrások

- faanyag
- víz
- termőföld

SEEA EA

- rendszerszemlélet -

Ökoszisztémák

- erdő
- tó
- mezőgazdasági területek

Erőforrás számlák és forrás felhasználás táblák

Erőforrás számlák

Erdő

Föld

Vízkészlet

Ásványvagyon

Forrás felhasználás táblák

Anyagáramlás számlák

Légszennyezőanyagok

kibocsátása

Energiaáramlás

Hulladék-áramlás

Víz-kibocsátás

Víz-áramlás

Ökoszisztéma számlák

Grant projekt

Szakértők bevonása:

- Lechner Tudásközpont,
- Ökológiai Kutatóközpont

Célok:

- Adatforrások feltárása és számla szempontú értékelése az ökoszisztémák kiterjedésére, állapotára, valamint a választott szolgáltatásokra (faanyag-ellátás, pollináció, globális éghajlatszabályozás) vonatkozóan
- Adathiányok meghatározása, pótlásukra új adatforrások, becslési- megközelítési módszerek javaslata
- Kísérleti kiterjedés-számla összeállítása fizikai egységben, 2015-ös referenciaévre
- A választott szolgáltatásokra vonatkozóan biofizikai számlák előállíthatóságának vizsgálata

Ökoszisztéma kiterjedés számla

- Források
  - Nemzeti Ökoszisztéma Alaptérkép (NÖSZTÉP-ben előállt), Nemzeti Nagyfelbontású felszínborítási rétegek (NHRL), Corine felszíborítottság (CLC)
  - Alkalmasságának értékelése az ökoszisztéma-számlarendszerek szempontjából.
    - nómenklatúra (tematikus bontás) megfeleltetése, térbeli felbontás, az idősorok elérhetősége, rendszeres frissítés lehetősége.
- Ökoszisztéma Alaptérkép alapján egy évre összeállított számla

Input tábla a kiterjedés számlához (Ökoszisztéma alaptérkép adatai alapján)

MAES 2	Nemzeti Ökoszisztéma Alaptérkép 2. szint	km ²	km ²
Mesterséges felszínek	Épületek	1 355,4	9 468
	Utak és vasutak	1 804,1	
	Egyéb burkolt vagy burkolatlan mesterséges felületek	363,7	
	Zöldfelületek mesterséges környezetben	5 944,6	
Agrárterületek	Szántóföldek	42 612,9	45 110
	Állandó kultúrák	1 745,1	
	Komplex területek	751,6	
Gyepterületek	Homoki gyep	1 425,5	9 225
	Szikes és szikesedésre hajlamos gyep	2 107,8	
	Szikkalibúvásokkal tarkított gyep	47,0	
	Zárt gyep kötött talajon vagy domb és hegyvidéken	4 570,4	
	Máshová nem besorolható lágyszárú növényzet	1 074,6	
Erdők és egyéb fás szárú növényzet	Többlévi vízhatástól független erdő	8 611,8	24 119
	Galériaerdők	456,6	
	Egyéb vízhatás alatt álló erdő	1 681,2	
	Idegenhonos fajok dominálta erdő, faültetvény	7 723,8	
	Erdőként nyilvántartott faállomány nélküli vagy felújítás alatt álló terület	850,6	
	Máshová nem besorolható fás szárú növényzet	4 794,8	
Vizes élőhelyek	Lágyszárú dominanciájú vizes élőhely	3 481,9	3 560
	Fás szárú dominanciájú vizes élőhely	77,7	
Felszíni vizek	Állóvizek	1 075,4	1 530
	Vízfolyások	455,0	

Ökoszisztéma szolgáltatások

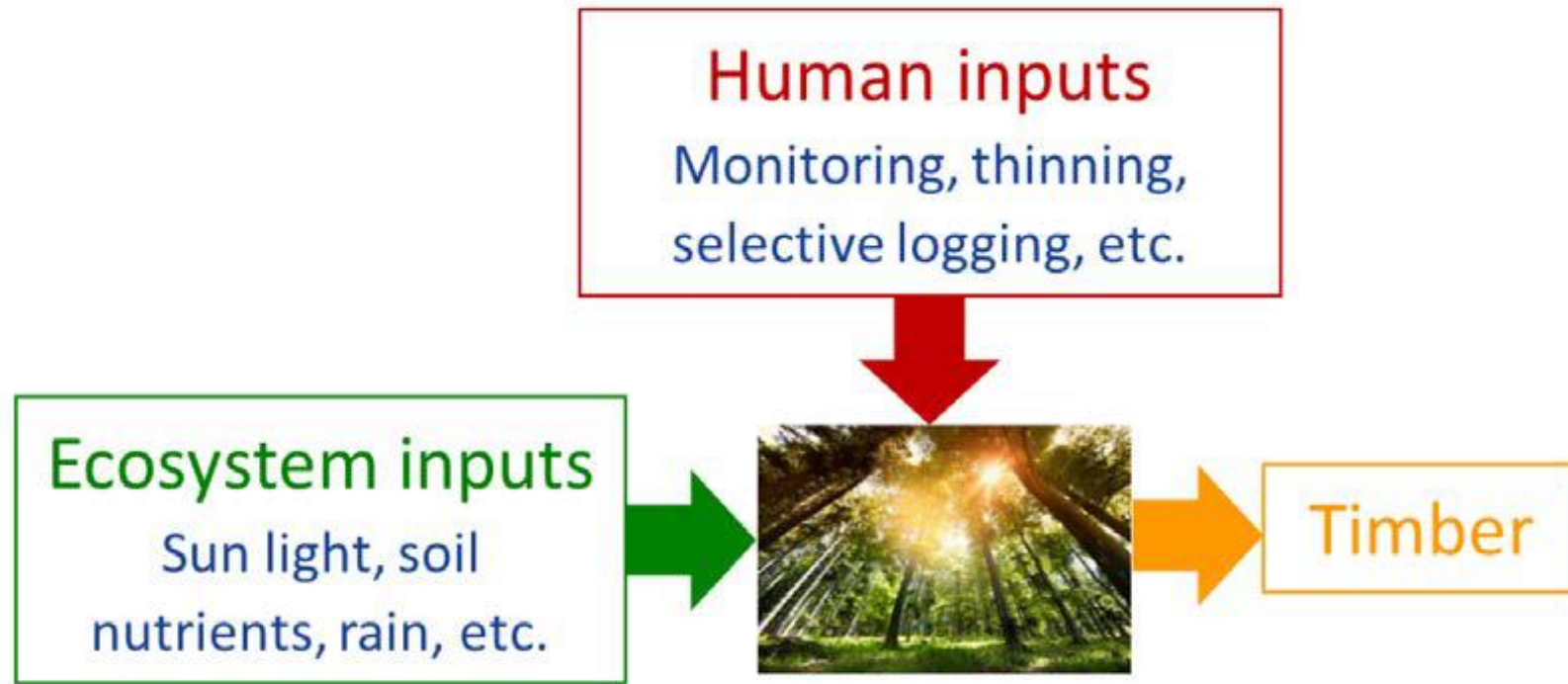
Forrás tábla

Ökoszisztéma szolgáltatások	Ökoszisztéma típusok					
	Mesterséges felszínek	Agrárterületek	Gyepterületek	Erdők és egyéb fás száru növényzet	Vizes élőhelyek	Felszíni vizek
Mezőgazdasági termény ellátás						
Faanyag ellátás						
Víz szabályozás						
Beporzás						
Talajmegtartás						
Vízisztítás						
Levegőszűrés						
Globális éghajlat szabályozás						
Árvíz enyhítés						
Rekreációs szolgáltatások						

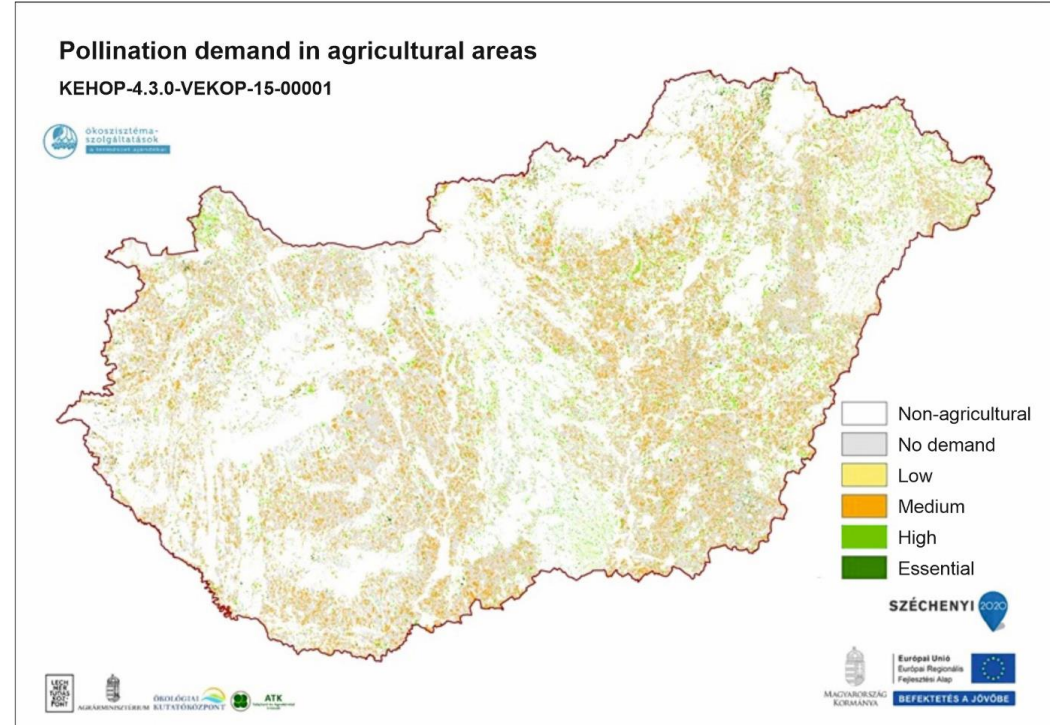
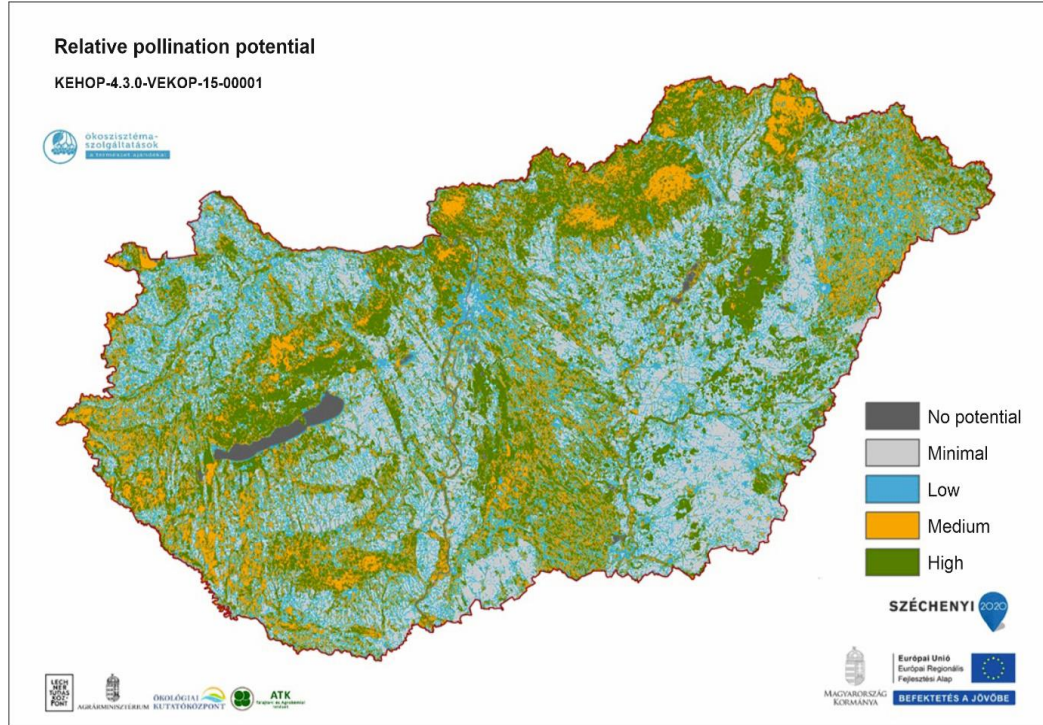
Felhasználás tábla

Ökoszisztéma szolgáltatások	Gazdasági egységek					
	Mezőgazdaság	Erdőgazdálkodás	Ipar	Szolgáltatások	Háztartások	Globális társadalom
Mezőgazdasági termény ellátás						
Faanyag ellátás						
Víz szabályozás						
Beporzás						
Talajmegtartás						
Vízisztítás						
Levegőszűrés						
Globális éghajlat szabályozás						
Árvíz enyhítés						
Rekreációs szolgáltatások						

Szolgáltatás számla: Faanyag-ellátás

Szolgáltatás számla: Beporzás (pollináció)

Szolgáltatás számla: Globális éghajlat-szabályozás

Forrás számla

Aggregált üvegházhatású gázok (kt CO₂ egyenérték/év)

Év	Ökoszisztéma típusok					
	Erdő	Agrár területek	Gyep területek	Vizes élőhelyek	Városi területek	Egyéb területek
2010	3591,4	867,8	308,7	-216,5	-163,7	-0,0204
2011	3449,9	781,4	270,4	-338,5	-182,9	-0,0204
2012	4345,5	702,4	116,5	-236,6	-192,1	-0,0204
2013	3617,7	659,3	257,1	-356,8	-198,3	-0,0178
2014	4860,4	518,5	234,3	-209,6	-216,1	-0,0153
2015	5557,2	377,8	166,3	-220,9	-200,1	-0,0128
2016	4668,3	132,8	147,1	-270,8	-199,0	-0,0102
2017	5079,0	211,0	70,7	-337,2	-172,9	-0,0076
2018	4502,9	200,9	-24,7	-174,3	-170,9	-0,0051

Felhasználás számla

Aggregált üvegházhatású gázok (kt CO₂ egyenérték/év)

Év	Gazdasági egységek					Globális társadalom
	Mezőgazdaság	Erdőgazdálkodás	Ipar	Szolgáltatások	Háztartások	
2010						6 397,8
2011						5 991,3
2012						6 747,6
2013						5 991,9
2014						7 201,5
2015						7 695,3
2016						6 494,3
2017						6 867,6
2018						6 352,0

Tervezett feladatok / Fejlesztések

- A meglévő adatbázisok fejlesztése, összehangolása, hogy előálljanak a megfelelő minőségű és a szükséges kategóriarendszer szerinti adatok
- A beporzás (pollináció) és a faanyag-ellátás szolgáltatás számlák esetében a hiányzó forrás/felhasználás táblák összeállítása a publikált NÖSZTÉP eredmények alapján
- A szolgáltatás-számlák körének bővítése
- Az állapot indikátorok módszertanának fejlesztése, állapot-számlák előállítása
- Az ökoszisztémák és szolgáltatásaik gazdasági értékének meghatározása, monetáris ökoszisztéma számlák kidolgozása